

BL14-08330

BEST, BURGSTRAAT 7

Algemene gegevens

Gemeente : Best
Plaats + postcode : Best, 5684 NP
Straat + huisnr. : Burgstraat 7

Naam : -
Kadastrale aanduiding : Best, sectie K, nr ~~393~~ 4233
Eigenaar object : [redacted]
[redacted]

Oorspronkelijke functie : Boerderij, gemengd bedrijf
Huidige functie : Idem

Bouwjaar : ca 1650; ca 1820; ca 1950
Bouwstijl : Landelijke bouwkunst
Architect : -

Literatuur

Datum opname : november 2009 / medio 2013

Situering

Buiten de bebouwde kom gelegen aan de westzijde van het dorp Best, in de buurtschap Aarle, ten noorden van de doorgaande weg naar Oirschot. Het object ligt aan alle zijden vrij ten zuidoosten van een driesprong van wegen. De Burgstraat komt hier uit op de Sint-Annaweg. Tegenover de boerderij loopt de Broomsedijk zuidwestwaarts.

Geschiedenis

Geen historische gegevens bekend.

Een dendrochronologisch onderzoek van het gebintwerk in 2009 bleef zonder resultaat.

Historische foto's zijn aanwezig in familiebezit en openbare collecties.

Beschrijving

Exterieur

Het forse, langgerekte bouwvolume (ca 36 x 11m) bestaat uit een hoofdgebouw met daarin aan de westzijde het voormalige woonhuis en een bedrijfsgebouwtje onder een doorgaand wolfsdak dat oost-west gericht is. Een jonger woonhuis staat haaks erop aan de noordzijde. Dit woonhuis is met een tussenlid aan het hoofdgebouw verbonden. De oude boerderij is voorzien van een grotendeels intact eikenhouten gebintwerk en telt acht traveeën waarvan de beide westelijke horen tot het oude woonhuis. Er is geen brandmuur die doorgaat tot de nok. Het omstreeks 1950 gebouwde woonhuis heeft dragende muren en is afgedekt met een wolfsdak met borstwering. De nok staat haaks op die van het oude gebouw. Na de bouw van de huidige woning kreeg de oude boerderij in zijn geheel een bedrijfsbestemming en werden nieuwe ingangen toegevoegd en oude gevelopeningen gedicht of gewijzigd. Recente elementen blijven buiten verdere beschrijving.

* Het oorspronkelijke woonhuis is inwendig nog grotendeels intact en is voorzien van twee stookplaatsen rug-aan-rug; een bijzonder en zeldzaam gegeven. Op de zuidwestelijke hoek is een in hout overdekte, half verdiepte kelder. Via de opkamertrap wordt de zolder bereikt. De derde travee is de voormalige voorstal. Vervolgens beslaat de vroegere stal twee traveeën, t.w. de vierde en vijfde. Hier sluit het tussenlid aan op de tegenwoordige woning. De zesde travee is de vroegere dorsdeel, terwijl zich in de 7e en 8e travee de vroegere hooitas bevindt. Ook de zolder is ingericht voor hooiberging. Aan de zuidzijde staan twee recente aanbouwtjes onder lessenaarsdak: één ter plaatse van het vroegere woongedeelte en één halverwege de gevel. Een grotere aanbouw meer oostwaarts staat onder een flauw hellend zadeldak. Alleen het middelste van deze aanbouwen heeft enige historische betekenis. De gedichte (oudste) ingang van het woongedeelte ligt in de korte westgevel, terwijl de oude ingangen van het vroegere bedrijfsgebouwtje zich in de noordelijke langsgevel bevinden. Deze gevel is hoger dan de zuidelijke langsgevel. Bij de verbouwing tot langgevelboerderij werd dit de voorgevel. Het dak heeft hier een knik ter hoogte van de gebintplaat. Het metselwerk van de oude boerderij is, voor zover van historisch belang, uitgevoerd in verschillende soorten baksteen, overwegend handvormsteen, verwerkt in kruisverband. Het ongewijzigde metselwerk van de woning is

Redengevende beschrijving
Vastgesteld door college van B en W
op 23 september 2014

Best, Burgstraat 7 voormalige boerderij

in halfsteens-verband met sierpatronen uitgevoerd. Uit oud metselwerk met grotendeels oorspronkelijk voegwerk bestaat de westgevel en de lange gevels van het oude woonhuis. Niet alles van deze gevels is zichtbaar door klimopbegroeiing. Ook de zuidgevel van het vroegere bedrijfsgedeelte is nog oud.

* Het gebintwerk van de oudste kern (tweede tot en met vijfde travee vanaf het westen) is vrij zwaar geconstrueerd en zal uit omstreeks 1650 dateren. Het is aan de west- en oostzijde verlengd omstreeks 1820 in wat lichter materiaal en vervolgens nog éénmaal aan de oostzijde. De constructie van die laatste verlenging is door latere ingrepen aangetast.

Het dak van de oude boerderij is gedekt met stro waarvan de onderste delen met pannen waren gedekt. De oude dakvorm bleef behouden en omstreeks 1970 een golfplaten-dak aangebracht. De schoorsteen is daarbij bovendaks verdwenen. De huidige woning is gedekt met gesmoorde romaanse pannen en voorzien van bijbehorende vorsten. Twee schoorstenen staan op de eindende van de nok. De muuropeningen van het vroegere woongedeelte zijn in al dan niet gedichte staat herkenbaar. Die van de huidige woning hebben alle de oorspronkelijke afmetingen behouden, maar alle details zijn gewijzigd.

Westgevel (hoofdgebouw)

De oorspronkelijke korte voorgevel heeft vensteropeningen in de oorspronkelijke maatvoering die deels zijn gedicht. Op historische foto's baseren we de completering van de beschrijving. Een groot venster staat rechts van de middenas en links daarvan was een deur, de oorspronkelijke voordeur. Geheel links beneden een kelderlicht met korfboog. Erboven in gedichte vorm, een smal hooggerekt venster. Op de verdieping twee kleine zoldervenstertjes met luiken. Smeedijzeren schootankers markeren de positie van de balklagen.

Noordgevel (hoofdgebouw)

Het westelijke deel van deze gevel bestaat uit oud metselwerk, bekroond door een muizentandlijst. Beschrijving van rechts naar links: In de eerste travee tekent zich het gedichte schuifraamvenster nog af. In de tweede travee een recente brede inrijdeur die de dakrand doorbreekt. Ter plaatse stonden voordien de ingang en een tweede schuifraamvenster. Drie betonnen stalvensters uit ca 1950 nemen de plaats in van voordien aanwezige gietijzeren toogvensters die groter waren. Het derde hiervan staat in de derde travee evenals het aangrenzende tussenlid naar de huidige woning. Direct ten oosten van dit tussenlid is een zesruits betonnen stalvenster (ca 1950) aanwezig. Vervolgens een brede lage potstaldeer met buitendraaiende deuren in een stenen sponning en een licht getoogde eensteens boog. Vervolgens brede hoge, buitendraaiende deeldeuren in een houten kozijn dat de dakvoet doorbreekt. Het metselwerk van deze muurdelen heeft overwegend een midden negentiende-eeuws karakter.

Oostgevel (hoofdgebouw)

Omstreeks 1970 is deze korte gevel geheel vernieuwd en voorzien van brede inrijdeuren in het midden. De gevel is daarbij hoger gemaakt dan de oorspronkelijke getuige een knik in het dakschild.

Zuidgevel (hoofdgebouw)

De gehele gevel bestaat uit oud metselwerk, bekroond door een muizentandlijst. Van links naar rechts: een recent verkleind opkamerventertje en een kelderlicht in de eerste travee. De tweede travee wordt bedekt door een recente aanbouw. Half daar achter verscholen een oud venster. In de tweede travee is omstreeks 1970 een stel buitendraaiende inrijdeuren ingebracht die de dakvoet doorbreken. Tegen de vierde travee staat een recente bakstenen uitbouw met ernaast een oude loopdeur. Het aanbouwje rechts hiervan is negentiende-eeuws. In het metselwerk van de volgende traveeën staan twee zesruits stalvensters uit ca 1950. De muur van de laatste traveeën is aan het oog onttrokken door een recent bijgebouw dat zeer dicht bij de gevel staat. De zuidoosthoek is met klimop begroeid.

Het tussenlid heeft een flauw hellend zadeldak met pannen. In de westgevel een buitendeur en in de oostgevel een venster. Van de huidige woning is de westgevel voorgevel met een deur iets links uit het midden en twee gemoderniseerde vensters aan weerskanten. De voordeur is geplaatst in een nis. Een lijst ter hoogte van de verdiepingsvloer vormt de overgang naar de bovenzone waar ruitvormige versieringen het de gevelwerk onderbreken. Dit kenmerk heeft ook de oostgevel waar van links naar rechts twee kleine venstertjes, een ingang en een keukenvenster staan; alle gemoderniseerd. In de noordgevel links een gemoderniseerd keukenvenster en twee vensters op de verdieping met binnendraaiende ramen waarvan elke helft twee ruiten telt. Zulke ramen ook aan de zuidkant.

Interieur

Het interieur van de huidige woning bevat niets opmerkelijks. In de westelijke travee van het oude huis bestaat de zoldering uit eiken kinderbinten die op de ankerbalken rusten. De westelijke stookplaats van de dubbele schouw bevindt zich in deze ruimte en is gaaf bewaard gebleven. De kamer aan de noordzijde was oorspronkelijk een opkamer getuige het gedichte kelderlicht in de westgevel. De kelder is geplaatst naar de zuidkant in de loop van de negentiende eeuw. De balklaag van deze kamer heeft een negentiende-eeuws karakter. De tweede travee bestond uit een ongedeelde ruimte die in de loop van de geschiedenis is opgedeeld tot een kamer aan de noordkant en een keuken aan de zuidkant. De zolderingen van deze ruimten dateren uit de vroege twintigste eeuw. Meer recent hebben deze ruimten een bedrijfsbestemming gekregen. De oostelijke helft van de oude stookplaats in de vroegere keuken bleef intact.

Van de vroegere voorstal, stal, deel en tas laat zich de indeling herkennen in de huidige ruimten die alle een ander bedrijfsfunctie hebben gekregen. Op de ongedeelde zolder zijn nog veel bouwsporen aanwezig die het mogelijk maken onderzoek te doen naar de bouwgeschiedenis.

Het nagenoeg compleet aanwezige gebintwerk bestaat uit zeven jukken. De basis van het systeem is een ankerbalkgebint. De stijlen zijn bovenaan van een dubbele pen voorzien. De nog aanwezige oorspronkelijke kap bestaat grotendeels uit eiken sporen in zware afmetingen en met grote tussenafstanden. Ze zijn voorzien van enkele haanhouten. Een langsondersteuning op driehoeksspanen is hier niet aanwezig wat een kenmerk van bijzondere ouderdom is.

Bijgebouwen, erf en beplanting

Bijgebouwen van cultuurhistorische waarde zijn niet aanwezig. Een schop nabij de zuidwesthoek van de vroegere woning bestaat niet meer. De erfbeplanting bestaat uit enkele oude bomen die ongezond zijn en te dicht bij de funderingen staan.

Waardering

Cultuurhistorische waarde

- Het object heeft een belangrijke cultuurhistorische waarde vanwege de vroege bouwdatum en de zeldzame oorspronkelijke gebint- en dakconstructie.
- Als zodanig vertegenwoordigt het een vrij hoge zeldzaamheidswaarde.
- De twee stookplaatsen rug-aan-rug zijn een zeldzaam en bijzonder verschijnsel.
- Ze zijn typerend voor de oudere boerderijen en voor boerderijen met een bijzondere functie.
- De ligging in een gebied dat al vanaf de vroege middeleeuwen continu bewoond is geweest draagt aan de cultuurhistorische waarde bij.
- Dit is eens te meer het geval omdat deze boerderij zeer markant gelegen is en de visuele samenhang met andere oude boerderijen sterk is.
- Het gegeven van een nieuw woonhuis waarbij de oude boerderij haar woonfunctie verloor is weliswaar karakteristiek voor de gang van zaken na de tweede wereldoorlog, overal in ons land, maar een bijzonder voorbeeld is dit niet. In de omgeving bleven betere en interessantere voorbeelden bewaard.

Architectuurhistorische waarde

- Het gebouw is van grote architectonische waarde vanwege de gaafheid van de complete constructie, van de hoofdvorm en van belangwekkende details, met name in de gevels van het oorspronkelijke woongedeelte. Vrijwel alle details die we van oude foto's kennen zijn in de vorm van bouwsporen nog aanwezig.
- Dit object is een interessant voorbeeld van de ontwikkeling vanuit een hallenhuis naar een langgevelboerderij. Die ontwikkeling is er goed aan af te lezen wat een vrij zeldzaam voorkomend gegeven is.
- Veel van het oorspronkelijke woonhuis bleef goed bewaard. Een zeldzaam en waardevol gegeven.
- De vroege bouwdatum verleent aan dit object een bijzondere waarde.
- Vorm- en indeling zijn voor de bouwtijd representatief.
- Indifferent is de detaillering van de betonnen stalvensters.
- Storend is de moderne dakbedekking, de moderne inrijdeuren in het vroegere woongedeelte en het verhoogde dak ter plaatse van de oostgevel.

- Indifferent is het huidige woonhuis dat van zeer matige architectonische kwaliteit is en geen zeldzaamheidswaarde bezit. Het is bovendien vrijwel geheel van de oorspronkelijke detaillering beroofd. De belevingswaarde van de oude boerderij wordt er nadelig door beïnvloed.

Stedenbouwkundige (landschappelijke) waarde

- Het pand heeft een grote landschappelijke waarde vanwege de ligging in een vrij open gebied
- De ligging nabij twee driesprongen van wegen versterkt de stedenbouwkundige waarde van het object.
- De ruimtelijke dominantie van het huidige woonhuis doet aan de stedenbouwkundige waarde afbreuk.
- De relatie tussen het hoofdgebouw, het landschap en de omringende oude boerderijen is zeer sterk en houdt de herinnering aan een lange bewoningsgeschiedenis levend.

